

BIJLAGE 2 – Overzicht reservelijst maatregelen Perspectiefnota 2026

In dit document staan de ombuigingsmaatregelen waar het college nu niet voor kiest. Met de voorstellen uit bijlage 1 is de begroting in 2029 sluitend. Het financieel perspectief van de gemeente kan nog wijzigen door bijgestelde financiering van het Rijk, keuzen om delen van het Politiek Akkoord structureel te financieren of de vervangingsinvesteringen die in het meerjarenperspectief zullen komen. Het college ziet de maatregelen die op de reservelijst staan net als andere maatregelen als pijnlijk. De maatregelen zijn niet onbespreekbaar, maar op dit moment niet nodig.

De maatregelen zijn geordend langs de lijn van de begrotingsprogramma's. In onderstaande tabel is zichtbaar gemaakt welke bedragen in de desbetreffende jaren kunnen worden gerealiseerd.

Bedragen x € 1.000				
Totaaloverzicht	2026	2027	2028	2029
	saldo	saldo	saldo	saldo
Programmaoverstijgende maatregelen	0	0	0	0
Programma 1 Bestuurlijk & Ondersteunend Dordrecht	100	100	100	100
Programma 2 Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht	0	0	370	370
Programma 3 Groen, Duurzaam & Ruimtelijk Dordrecht	60	60	60	60
Programma 4 Gezond, Sociaal & Zorgzaam Dordrecht	200	250	250	250
Programma 5 Lerend & Ondernemend Dordrecht	0	0	0	0
Programma 6 Bouwend & Bereikbaar Dordrecht	0	0	0	0
Programma 7 Financiën van Dordrecht	0	0	0	0
Totaal maatregelen programma	360	410	780	780

Hieronder lichten we de diverse ombuigingsmaatregelen inhoudelijk toe. Per hoofdstuk lichten we de ombuigingsmogelijkheden per begrotingsprogramma toe waarbij we allereerst een financieel overzicht bieden. Daarna lichten we iedere maatregel inhoudelijk toe op [1] inhoud, [2] invloed op politieke doelstellingen en [3] maatschappelijke gevolgen.

Op een aantal beleidsterreinen treft u nu geen ombuigingsmaatregelen aan. Deze zoekrichtingen vragen om nadere uitwerking en/of kunnen geen bijdrage leveren aan het huidige financieel perspectief (tot en met 2029). We zien wel kansen om deze mogelijkheden te betrekken als de financiële opgave van Dordrecht groter wordt.

Deze mogelijkheden treft u hieronder aan.

- Bestuursrechtelijk handhaven
 - We starten met de handhaving op onjuist aangeboden afval op basis van de Afvalstoffenverordening. Deze handhaving kent twee sporen: bestuursrechtelijke handhaving door middel van spoedeisende bestuursdwang (is gestart) en de inzet van de bestuurlijke boete voor afval (proces moet nog worden opgestart). Als de bestuurlijke boete voor afval is ingevoerd en geëvalueerd dan is het de bedoeling dat ook voor andere (Algemene Plaatselijke Verordening)feiten de bestuurlijke boete verder wordt uitgerold.
- Combineren van functies creëert ontwikkelruimte
 - Het ontbreken van reserveringen voor vervangingsinvesteringen zal in de toekomst extra middelen vragen. Er zijn mogelijkheden om dit op te lossen, bijvoorbeeld door woningen toe te voegen of op te toppen. Of door scholen te verplaatsen/te bundelen met andere ruimtevragers, waardoor ruimte ontstaat voor (woningbouw)ontwikkeling die grondwaarde creëert. Wat de precieze mogelijkheden zijn, is op dit moment niet in te schatten.

- Grondexploitaties
 - Binnen de grondexploitaties is gekeken naar mogelijkheden voor al dan niet versneld ontwikkelen. Daarbij zijn ook locaties die buiten de ontwikkelkaders van de omgevingsvisie vallen, rondom de stedelijke contour ten noorden van de Zuidendijk, financieel technisch beschouwd. Voor de huidige begrotingsreeks (tot en met 2029) bieden geen van deze locaties perspectief op een financiële bijdrage.
- Onderwijs
 - In het beleidsveld onderwijs zijn inhoudelijke keuzen beperkt. Hierdoor zijn de financiële mogelijkheden ook zeer gering waarom nu geen ombuigingsmogelijkheden zijn opgenomen;
 - Met de doordecentralisatie van het basisonderwijs en speciaal onderwijs heeft de gemeente de zorgplicht en daarbij horende financiële middelen overgedragen aan een externe partner (Arcade Dordrecht). Jaarlijks betaalt de gemeente vergoeding aan deze externe partner om de uitvoering op de zorgplicht te continueren. Hiermee heeft de gemeente regie op ontwikkeling nieuwbouw, renovatiebouw en spreiding van scholen binnen de stad uit handen gegeven. Binnen deze systematiek is het aan Arcade om exploitatie- en onderhoudskosten terug te brengen.
- Regionalisering van uitvoerende taken
 - Door meer regionale samenwerking in de uitvoeringsdiensten kunnen processen efficiënter ingericht worden, waardoor uitvoeringskosten minder worden (bijvoorbeeld op gebied van handhaving, markten, onderhoud, openbare verlichting etc.). Dit vraagt nog wel om nader onderzoek.
- Externe financiering
 - We kijken ook voortdurend naar mogelijkheden van externe financieringsbronnen, waaronder particuliere fondsen.

1 Programma 1 – Bestuurlijk en ondersteunend Dordrecht

1.1 Overzicht van de ombuigingsmogelijkheden (bedragen x € 1.000)

		Bedragen x € 1.000			
Programma 1 Bestuurlijk & Ondersteunend Dordrecht		2026	2027	2028	2029
Par.		saldo	saldo	saldo	saldo
1.2.3	Terugbrengen budget wijkwensen	100	100	100	100
Totaal maatregelen programma		100	100	100	100

1.2 Toelichting op de voorstellen

1.2.3 Terugbrengen budget wijkwensen

Inhoudelijke toelichting

We kiezen er voor minder budget ter beschikking te stellen voor wijkwensen. Momenteel is er onderbesteding op dit budget. We stellen voor alleen de onderbesteding uit het budget te halen en de rest van het budget ter beschikking te houden voor wensen uit de wijk.

Effect op de politieke doelstellingen

Het verkleinen van het budget voor wijkwensen staat haaks op de ambities van het college om betrokkenheid van inwoners te vergroten (participatie) zoals dat onder meer tot uitdrukking komt in het Politiek Akkoord 2022-2026 in de paragraaf "Betrouwbaar en duidelijk".

Effect in de samenleving

Er is minder ruimte voor participatie in/door de wijk. Er komen minder mogelijkheden om de leefbaarheid in wijken te verbeteren.

2 Programma 2 – Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht

2.1 Overzicht van de ombuigingsmaatregelen (bedragen x € 1.000)

		Bedragen x € 1.000			
Programma 2 Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht		2026	2027	2028	2029
Par.		saldo	saldo	saldo	saldo
2.2.2	Stopzetten subsidie Onderwijsmuseum	0	0	370	370
Totaal maatregelen programma		0	0	370	370

2.2 Toelichting op de ombuigingsmaatregelen

2.2.2 Stopzetten subsidie Onderwijsmuseum

Inhoudelijke toelichting

Het Rijk heeft aangegeven voornemens te zijn haar subsidie aan het Nationaal Onderwijsmuseum te stoppen. In dit licht kiezen wij er voor ook de gemeentelijke subsidie aan het Nationaal Onderwijsmuseum stop te zetten. Hierbij wachten we wel eerst de definitieve besluitvorming van het Rijk af. Ook houden we rekening met een afbouwperiode conform de landelijke en lokale wet- en regelgeving.

Het museum heeft aangegeven te stoppen bij het stopzetten van deze subsidies. Het Nationaal Onderwijsmuseum is gevestigd in gebouw De Holland dat hierdoor leeg komt te staan. Dit monument is gemeentelijk vastgoed en daarom zal een andere (commerciële) huurder moeten worden gezocht. In de financiële vertaling is rekening gehouden met een periode van leegstand.

Effect op de politieke doelstellingen

Deze ombuigingsmaatregel heeft effect op het onderdeel Levendige stad vanuit het Politiek Akkoord 2022-2026.

Effect in de samenleving

Er komen minder bezoekers naar Dordrecht, waardoor er minder economische spin-off is voor de binnenstad. Ook zorgt dit voor een vershraling van het cultuureducatieaanbod voor Dordtse (basisschool)leerlingen.

3 Programma 3 – Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht

3.1 Overzicht van de ombuigingsmaatregelen (bedragen x € 1.000)

		Bedragen x € 1.000			
Programma 3 Groen, Duurzaam & Ruimtelijk Dordrecht		2026	2027	2028	2029
Par.		saldo	saldo	saldo	saldo
3.2.6	Opheffen dierparkjes	60	60	60	60
Totaal maatregelen programma		60	60	60	60

3.2 Toelichting op de ombuigingsmaatregelen

3.2.6 Opheffen dierparkjes

Inhoudelijke toelichting

We kiezen ervoor de dierparkjes op te heffen en voor de dieren een andere locatie te zoeken. Door deze opheffing vervallen de kosten voor de verzorging van de dieren, zoals het voeren, schoonmaken en dierenartskosten. Ook komen de onderhoudskosten van een deel van het park te vervallen.

Effect op de politieke doelstellingen

Geen direct effect op politieke doelstellingen.

Effect in de samenleving

De dierparkjes worden ervaren als een ontmoetingsplaats in de stad, locaties met educatieve waarde. Deze plekken komen met de invoeren van deze maatregel te vervallen.

4 Programma 4 – Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht

4.1 Overzicht van de ombuigingsmaatregelen (bedragen x € 1.000)

		Bedragen x € 1.000			
Programma 4 Gezond, Sociaal & Zorgzaam Dordrecht		2026	2027	2028	2029
Par.		saldo	saldo	saldo	saldo
4.2.9	Woningaanpassingen terugbrengen	200	200	200	200
4.2.30	Bouwverordening aanpassen aan de doelgroep	0	50	50	50
Totaal maatregelen programma		200	250	250	250

4.2 Toelichting op de ombuigingsmaatregelen

De volgende twee voorstellen uit programma 4 (4.2.9 en 4.2.30) moeten bij een eventuele keuze voor uitwerking samen gevoegd worden. Ze hebben dusdanig relatie met elkaar dat niet één van de twee voorstellen ingevoerd kan worden.

4.2.9 Woningaanpassingen terugbrengen

Inhoudelijke toelichting

We vergoeden kleine aanpassingen in woningen niet meer (bijvoorbeeld drempelhulpen) in het kader van eigen verantwoordelijkheid nemen en het normaliseren van de hulpvraag. Hierbij maken we voor minima uitzonderingen.

Bij grote woningaanpassingen maken we verschil tussen inwoners met levensbrede en levenslange beperkingen en inwoners met beperkingen die horen bij het ouder worden.

Effect op de politieke doelstellingen

Geen direct effect op politieke doelstellingen.

Effect in de samenleving

Het niet meer vergoeden van kleine aanpassingen kan leiden tot onvrede bij inwoners.

4.2.30 Bouwverordening aanpassen aan de doelgroep

Inhoudelijke toelichting

We passen de bouwverordening aan, zodat er eisen aan woningen voor specifieke doelgroepen gesteld worden. Op dit moment wordt er vanuit de Wmo aan de achterkant geïnvesteerd in aanpassingen van woningen. Als deze aanpassingen aan de voorkant via het bouwbesluit geregeld worden, besparen we op deze kosten.

In de (concept) woonzorgvisie komt naar voren dat er de aankomende jaren een grote vraag is naar wooncomplexen voor de oudere inwoners en inwoners met een beperking. We zien in de praktijk al een toename van deze woningen. Oud worden komt met gebreken en wij zien dan ook een grotere vraag naar woningaanpassingen bij de doelgroep 65+. Op dit moment staan er in de bouwverordening echter geen eisen waar de woningen voor deze doelgroep aan moeten voldoen. Dit geeft de aannemer/verhuurder de mogelijkheid om te bouwen zonder aanpassingen op de doelgroep. Door de verordening aan te passen verdwijnt deze mogelijkheid en besparen we op de extra Wmo kosten voor aanpassingen van woningen.

Effect op de politieke doelstellingen

Geen direct effect op politieke doelstellingen.

Effect in de samenleving

Woningen voor ouderen kunnen mogelijk duurder aangeboden worden door de aanpassingen die worden doorgevoerd. Mogelijk motiveert het ouderen om te verhuizen naar deze aangepaste woningen waardoor er andere woningen vrijkomen voor andere doelgroepen.